

Op weg naar maximale leerwinst

In regioleerprojecten voeren studenten een opdracht uit in een regio die een opdrachtgever iets oplevert en waar studenten van kunnen leren. Maar wat kunnen ze leren en welke kenmerken van een regioleer-arrangement zijn cruciaal om die leereffecten te bereiken? Die vragen staan centraal in dit onderzoek.

Om antwoord te krijgen op de vraag hoe een regioleeromgeving moet zijn ingericht om studenten optimaal te kunnen laten leren, zijn eerst interviews gehouden met werkplaatsmanagers, werkplaatscoördinatoren en docenten. Vervolgens zijn negen regioleerprojecten in mbo, hbo en wo gemonitord. Daarvoor is de leeromgeving getypeerd en is de ontwikkeling van tien competenties in kaart gebracht. Met studenten zijn workshops 'bewustwording meerwaarde regieleren' gedaan en met docenten is middels een workshop inzicht verkregen in de potentiële leeropbrengst van regieleren in relatie tot de belangrijke kenmerken van de leeromgeving. Ten slotte

is met studenten en hun docenten een workshop 'Hoe verbeter ik de samenwerking met stakeholders in mijn project?' uitgevoerd.

Een conclusie is dat studenten inderdaad veel leren in regieleren. Verrassend is dat de competentie 'vakdeskundigheid' het meest groeide in alle projecten. Studenten leren dus van alles over hun eigen vak. De competenties 'beslissen en activiteiten initiëren', 'creëren en innoveren', 'samenwerken en overleggen' en 'klantgericht handelen' groeiden in vrijwel alle projecten. De competentiegroei verschilde echter nogal per project.

"Ja, zo zie je ook hoe een 'normale' burger er over denkt"
(leerling van AOC Oost)

In één wo- en in twee hbo-projecten groeiden bijna alle competenties, terwijl in andere projecten vrijwel geen competentiegroei werd ondervonden. Opvallend is dat in beide mbo-projecten weinig groei werd ervaren.

Verschillen in leerwinst

Wat maakt nu dat studenten in het ene project meer groeien dan in het andere? De resultaten laten zien dat er drie kenmerken van regieleren zijn die regioleeromgeving echt krachtig maken. Deze kenmerken zijn:

- 1 Multidisciplinaire studentgroepen: studenten van verschillende opleidingen werken samen in een project;
 - 2 Actieve samenwerking tussen student en regionale stakeholders;
 - 3 Intensieve begeleiding / coaching.
- De regioleerprojecten die deze kenmerken in zich hebben, leiden tot de grootste leeropbrengst voor studenten.

Naar aanleiding van deze bevindingen hebben we in het najaar van 2012 met een groep VHL-studenten en docenten een workshop 'Hoe verbeter ik de

	2011-2012					2012-2013			
	WO 1	WO 2	HBO 1	HBO 2	HBO 3	WO 3	HBO 3	HBO 4	HBO 2
1. Vakdeskundigheid	**	**	**	*	*	**	**	**	**
2. Beslissen/activiteiten initiëren	**	*	**	*	*	**	**	**	**
3. Aanklacht/begrip tonen	**		*			**	**	**	
4. Samenwerken/Overleggen	**	**	**			**	**	**	
5. Netwerken	**					**	**	**	*
6. Creëren/Innoveren	**	*	*	*	*	**	**	**	**
7. Plannen/Organiseren	**		**			**	**	**	
8. Klantgericht handelen	**	*	*	*	*	**	**	**	**
9. Bedrijfsmatig handelen (=centrale)	**	**				**	**	**	**
10. Relaties bouwen en netwerken (extra)						**	**	**	**
Bandbreedte competentiegroei	.33-.59	.13-.81	.43-1.15	.18-.62	-.04-.46	.22-.73	.64-1.42	.34-.66	.48

*p < .05; **p < .001

Competentiegroei in negen regioleerprojecten

“Je kunt niet alleen maar vasthouden aan de ideeën die je als groep hebt, je leert flexibel te zijn. Ook omdat je werkt aan een opdracht die buiten je eigenlijke kennisveld valt”

(een WU-student)

samenwerking met stakeholders in mijn project?’ gedaan. En wat blijkt: de studenten uit dit project vertonen de grootste leerwinst van alle negen gemonitorde projecten.

Studenten blijken dus allerlei competenties te kunnen ontwikkelen in regioleren. Maar er kan nog veel verbeterd worden in het beoordelen en waarderen van hun groei.

“Samenwerken met verschillende disciplines werkt erg goed. Iedereen heeft een eigen inbreng en nieuwe ideeën ontstaan op deze manier sneller”

(student Saxion Hogescholen)

- Het is vaak niet helder WAT wordt beoordeeld;
- Geregeld worden irrelevante beoordelingsvormen ingezet omdat nog niet duidelijk is HOE we regioleren het beste kunnen beoordelen;
- Stakeholders (in de regio) spelen vrijwel nooit een rol in de beoordeling.

Aanbevelingen om de leeropbrengst te verhogen

- 1 Studenten moeten het ‘regio-effect’ ervaren. Het lijkt de motivatie te verhogen wanneer studenten ervaren dat ze werken aan een voor de regio relevant vraagstuk. Het werken met een echte en betrokken opdrachtgever draagt hier sterk aan bij.
- 2 Cruciaal voor een goed verloop van de werkzaamheden en optimalisering van het rendement is een gezamenlijke vraagarticulatie door opdrachtgever, docenten én studenten.
- 3 Laat studenten samenwerken in groepen van verschillende opleidingen. Ze leren juist over hun eigen vak door dit te positioneren ten opzichte van andere vakken.

“Elke stakeholder heeft weer concrete wensen en door hiermee in discussie te gaan, creëer je gemengde wensen. Dus ja, ik vond het zeer leerzaam”

(een VHL-student)

- 4 Zet actief in op het ondersteunen van studenten (en hun docenten) in het opzetten en effectief gebruiken van relaties met externe partijen in de regio.
- 5 Laat leerverrassingen toe en waardeer deze; benut het leerpotentieel. Regioleren biedt veel leerpotentieel, vooral in multidisciplinaire groepen die intensief met stakeholders samenwerken. Maar dit potentieel wordt nog lang niet altijd volledig benut. Niet alles wat te leren is in regioleren, kun je vooraf bepalen en niet iedere student leert hetzelfde. Dit vraagt om het toelaten, expliciet maken én waarderen van leerverrassingen én het koppelen van leerverrassingen aan curriculumdoelen.
- 6 De docent vervult een schakelrol in regioleren. De leerwinst voor student én regio is optimaal als de docent de verbinding tussen student en regio goed weet vorm te geven.

Een pilot met de workshop ‘Hoe verbeter ik de samenwerking met stakeholders in mijn project?’ laat zien dat er veel leerwinst is te halen als studenten en hun docenten worden ondersteund in het opbouwen van een netwerk en het samenwerken met externe stakeholders. Hiervoor zou op korte termijn concreet en overdraagbaar lesmateriaal (bijv. tools/trainingsmateriaal) beschikbaar moeten komen waar studenten en docenten in regioleren direct mee aan de slag kunnen. Graag geven wij hier in een nieuw project vervolg aan.

Meer informatie

Judith Gulikers

E judith.gulikers@wur.nl

Carla Oonk

E carla.oonk@wur.nl